

Rynek pracy województwa pomorskiego w I kwartale 2010 r.

- W I kwartale 2010 r. w sytuacji gospodarczej województwa pomorskiego w porównaniu z analogicznym okresem roku ubiegłego odnotowano szereg pozytywnych zmian. Należał do nich m.in.: wzrost produkcji sprzedanej w przemyśle w cenach stałych (głównie w przedsiębiorstwach zajmujących się produkcją maszyn i urządzeń oraz produkcją wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny), wzrost liczby mieszkań oddanych do użytkowania, wzrost sprzedaży detalicznej w większości przedsiębiorstw (za wyjątkiem prowadzących sprzedaż pojazdów samochodowych, motocykli, części), wzrost obrotów ładunkowych w portach morskich oraz wzrost przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw.

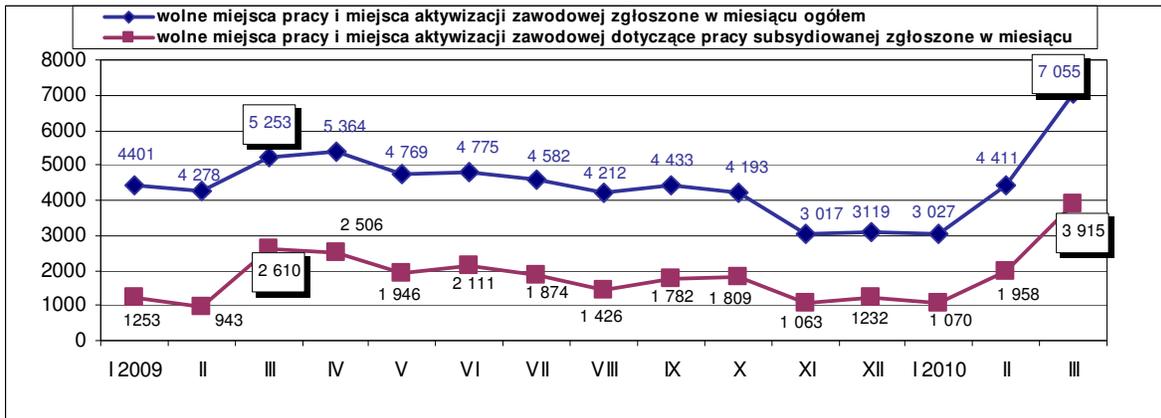
Jednocześnie w porównaniu do I kwartału 2009 r. odnotowano w regionie zjawiska niekorzystne m.in.: zmniejszenie wartości produkcji budowlano-montażowej w cenach bieżących (zwłaszcza w przedsiębiorstwach zajmujących się robotami budowlanymi specjalistycznymi), pogorszyła się także sytuacja na rynku pracy, tzn. zanotowano niższy poziom przeciętnego zatrudnienia w sektorze przedsiębiorstw, wzrosła liczba osób bezrobotnych, w całym I kwartale stopa bezrobocia rejestrowanego przewyższała krajową.

- W I kwartale 2010 r. obserwowany był dalszy wzrost liczby podmiotów gospodarczych w województwie pomorskim (trwający od maja 2009 r.). W końcu marca 2010 r. liczba podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON wynosiła 252,2 tys., czyli o 4,8% więcej niż w porównywalnym okresie 2009 r. Podmioty te działały głównie w sektorze prywatnym (96,9%). Prawie 75% ogółu stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Najwięcej podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON skupiało swoją działalność w sekcjach: handel; naprawa pojazdów samochodowych (24,2% ogółu podmiotów), budownictwo (12,5%) oraz przetwórstwo przemysłowe (11,0%).
- W I kwartale 2010 r. przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw wyniosło 267,2 tys. osób i było niższe w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego o 2,9% (w kraju spadek wyniósł 1,3%). Zatrudnienie zredukowano głównie w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie (o 10,8%) oraz w przetwórstwie przemysłowym (o 7,3%), natomiast wzrost zatrudnienia odnotowano m.in. w sekcji górnictwo i wydobywanie (o 12,5%) oraz w obsłudze rynku nieruchomości (o 9,5%).
- W porównaniu do I kwartału 2009 r., przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw wzrosło o 2,4% i wyniosło 3 338,25 zł (w kraju wyniosło 3 340,89 zł – wzrost o 2,8%).
- W I kwartale 2010 r. w województwie pomorskim wskaźnik zatrudnienia¹ ludności w wieku 15 lat i więcej wyniósł 49,9% i w stosunku do analogicznego okresu roku 2009 zmniejszył się o 0,3 pkt proc. W kraju w tym samym czasie wskaźnik osiągnął poziom 49,4% (spadek o 0,6 pkt proc.).
- W okresie styczeń-marzec 2010 r. pracodawcy zgłosili do powiatowych urzędów pracy 14,5 tys. wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej – o 0,6 tys. (4,0%) więcej niż w analogicznym okresie roku ubiegłego. Wzrost ten generowany był głównie przez miejsca pracy subsydiowanej – było ich o 2,1 tys. (o 44,5%) więcej niż w I kwartale 2009 r., co spowodowało zwiększenie udziału miejsc pracy subsydiowanej w ogólnej liczbie ofert pracy z 34,5% w I kwartale 2009 do 47,9% w I kwartale 2010 r.

Pozytywne zmiany po popytowej stronie rynku pracy uwidaczniają się również, gdy za punkt odniesienia przyjmiemy się koniec 2009 r. W I kwartale 2010 r. liczba ofert pracy zwiększała się z miesiąca na miesiąc. W marcu 2010 r. w porównaniu do grudnia poprzedniego roku odnotowano ponad 120% wzrost liczby wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej zgłoszonych do powiatowych urzędów pracy, tj. o 3,9 tys., z czego 2,7 tys. stanowiły miejsca pracy subsydiowanej. Duży udział miejsc pracy subsydiowanej wynikał z wykorzystywania przez powiatowe urzędy pracy powiększonej w roku 2010 puli środków Funduszu Pracy skierowanych na aktywne programy rynku pracy.

¹ Wskaźnik zatrudnienia (według metodologii BAEL) – procentowy udział pracujących w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej.

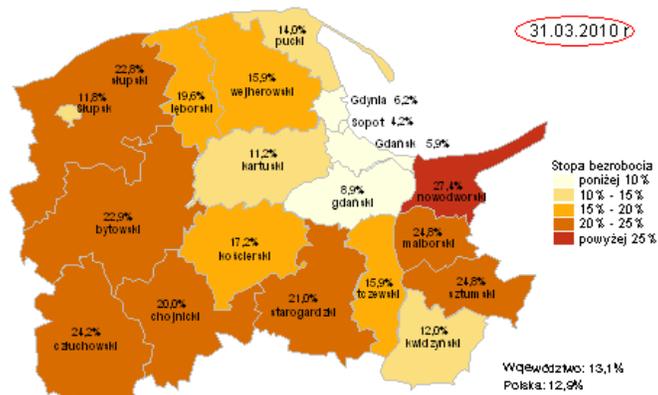
Wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej zgłoszone do powiatowych urzędów pracy województwa pomorskiego (lata 2009-2010)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań statystycznych rynku pracy MPIPS-01.

- W I kwartale 2010 r. pracodawcy złożyli w powiatowych urzędach pracy województwa pomorskiego 0,6 tys. oświadczeń o zamiarze powierzenia pracy cudzoziemcom zza wschodniej granicy (z Białorusi, Rosji, Ukrainy, Mołdawii i z Gruzji) bez konieczności uzyskiwania zezwolenia na pracę (w tym 0,5 tys., tj. 82,2% dotyczyło obywateli Ukrainy). Najwięcej cudzoziemców miało być zatrudnionych w budownictwie i pokrewnych (28,9%) oraz w przemyśle (21,2%). W I kwartale br. odnotowano o 38,3% mniej oświadczeń niż w I kwartale 2009 r.
- W końcu marca 2010 r. liczba bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy województwa pomorskiego wyniosła 111,9 tys. osób, tj. o 11,6% (o 11,6 tys. osób) więcej niż w końcu 2009 r. Odnotowana dynamika wzrostu (choć wyższa od krajowej – 9,7%) była znacznie niższa od występującej w roku 2009 (w I kwartale 2009 r. dynamika wzrostu bezrobocia wynosiła 26,5%). Największy wzrost liczby bezrobotnych w marcu br. w porównaniu do grudnia 2009 r. wystąpił w powiecie gdańskim (o 24,7%; o 0,5 tys. osób), w Gdańsku (o 20,2%; o 1,9 tys. osób) oraz w Gdyni (o 20,1%; o 1,1 tys. osób), spadek liczby bezrobotnych odnotowano jedynie w powiecie kwidzińskim (o 11,2%; o 0,5 tys. osób). W konsekwencji stopa bezrobocia w Pomorskiem na koniec marca 2010 r. osiągnęła poziom 13,1% i była wyższa od stopy w kraju o 0,2 pkt proc. Najwyższą stopę bezrobocia odnotowano w powiatach: nowodworskim (27,4%), malborskim i sztumskim (po 24,8%) oraz człuchowskim (24,2%), najniższą w Trójmieście (Sopot – 4,2%, Gdańsk – 5,9%, Gdynia – 6,2%) oraz w powiecie gdańskim (8,9%).
- Powyższe dane potwierdzają obserwowane w województwie pomorskim przestrzenne zróżnicowanie rynku pracy, wynikające z dysproporcji w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego powiatów, jak również z ich położenia geograficznego. Specyfika danego powiatu, stopień rozwoju infrastruktury, a także odległość od aglomeracji trójmiejskiej wpływają na sytuację na rynku pracy – obserwuje się zjawisko tzw. wykluczenia komunikacyjnego. Najstabsze gospodarczo obszary województwa: zachodni (powiaty słupski, bytowski, człuchowski) oraz wschodni (powiaty nowodworski, sztumski, malborski) charakteryzują się znacznie wyższym poziomem bezrobocia niż tzw. pas środkowy obejmujący Trójmiasto i powiaty położone w pobliżu.

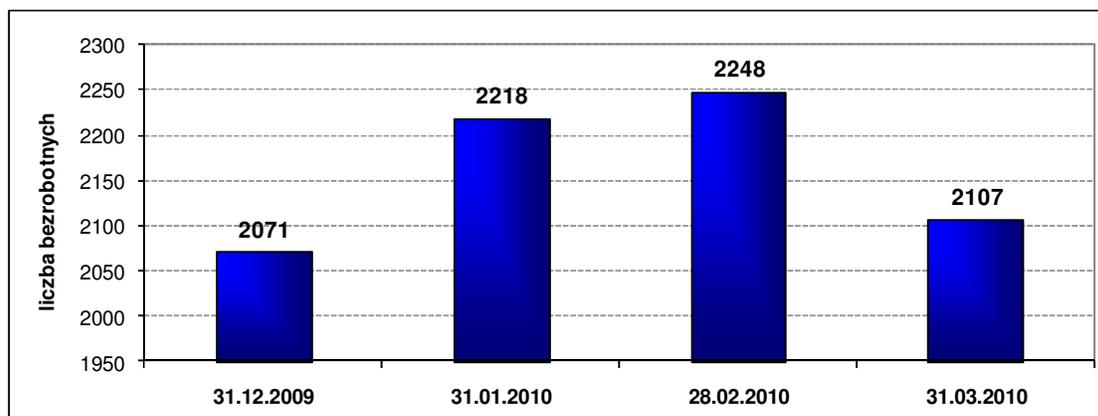
Stopa bezrobocia w powiatach województwa pomorskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

- Znacznie zmniejszyła się w porównaniu do I kwartału roku poprzedniego skala dokonywanych przez pracodawców zwolnień grupowych. W I kwartale 2010 r. zwolnionych zostało 513 osób, czyli prawie 3,5-krotnie mniej niż w analogicznym okresie roku poprzedniego (wówczas zwolnieniami grupowymi objęto 1 772 osoby). Zwolnienia dokonywane były głównie w branży produkcja statków i konstrukcji pływających (22,2% ogółu), w przemyśle tekstylnym oraz w produkcji autobusów (w obu przypadkach 17,5%). Redukcje znacznie częściej przeprowadzały przedsiębiorstwa z sektora prywatnego – z 15 zakładów zwolniono w tym okresie aż 461 pracowników (w sektorze publicznym 3 zakłady zwolniły 52 osoby).
- W I kwartale 2010 r. w 3 powiatach województwa zwolnieniami grupowymi objęto 186 pracowników stoczni – w Gdańsku zwolniono 114 osób, w Gdyni 48 osób, w powiecie słupskim 24 osoby. Na koniec marca 2010 r. liczba osób zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy w wyniku utraty pracy na skutek procesów restrukturyzacyjnych przemysłu stoczniowego wyniosła 2,1 tys. Najwięcej osób zarejestrowanych było w PUP Wejherowo (39,3% ogółu zarejestrowanych), PUP Gdynia (33,9%) oraz PUP Gdańsk (8,8%).

Zestawienie osób* zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy województwa pomorskiego w wyniku utraty pracy na skutek procesów restrukturyzacyjnych przemysłu stoczniowego w okresie grudzień 2009 – marzec 2010

* osoby bezrobotne zarejestrowane w PUP, których ostatnim miejscem zatrudnienia była stocznia, zakład kooperujący ze stocznia lub absolwenci szkół kształcących w zawodach stoczniowych (do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z powiatowych urzędów pracy w województwie pomorskim.

- Analizując zmiany liczby bezrobotnych w poszczególnych kategoriach osób bezrobotnych i ich udziału wśród ogółu, odnotowano, że w końcu I kwartału 2010 r. w stosunku do końca roku poprzedniego nastąpił prawie 18% (o 8 493 osoby) wzrost liczby bezrobotnych mężczyzn, a ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych zwiększył się o 2,7 pkt proc. (z 47,2% do 49,9%). Tym samym dotychczasowa przewaga udziału bezrobotnych kobiet zmniejszyła się do 0,2 pkt proc. (udział kobiet w końcu marca wyniósł 50,1%).

Dynamika wzrostu bezrobocia w I kwartale 2010 r. była wyższa od przeciętnej w województwie również wśród innych kategorii bezrobotnych. Dotyczyła między innymi: osób bez wykształcenia średniego (wzrost o 13,5%; o 8 131 osób), osób bez kwalifikacji zawodowych (o 12,8%; o 3 532 osoby), osób długotrwale bezrobotnych (o 11,7%; o 3 752 osoby).

Udział osób bez wykształcenia średniego w ogólnej liczbie bezrobotnych województwa pomorskiego na dzień 31 marca 2010 r. wynosił 61,2% (68 498 osób) i charakteryzował się niedużym, ale regularnym wzrostem od początku IV kwartału 2009 r.

Liczba osób zamieszkałych na wsi wg stanu na koniec marca br. wynosiła 49 191 i w stosunku do końca roku poprzedniego wzrosła o 9% (o 4 048 osób). Jej udział wśród ogółu bezrobotnych zmniejszył się nieznacznie od września 2009 r. i na koniec marca br. wynosił 44,0%.

Zmiany liczby bezrobotnych w wybranych kategoriach w okresie od 31 grudnia 2009 r. do 31 marca 2010 r.

Wybrane kategorie bezrobotnych	Liczba bezrobotnych		Wzrost/spadek		Udział w liczbie bezrobotnych ogółem		Różnica udziałów
	31.12.2009 r.	31.03.2010 r.	liczba	%	31.12.2009 r.	31.03.2010 r.	pkt proc.
kobiety	52937	56036	3099	5,9%	52,8%	50,1%	-2,7
mężczyźni	47330	55823	8493	17,9%	47,2%	49,9%	2,7
zamieszkali na wsi	45143	49191	4048	9,0%	45,0%	44,0%	-1,0
długotrwale bezrobotne	32187	35939	3752	11,7%	32,1%	32,1%	0,0
bez kwalifikacji zawodowych	27570	31102	3532	12,8%	27,5%	27,8%	0,3
bez wykształcenia średniego	60367	68498	8131	13,5%	60,2%	61,2%	1,0
Liczba bezrobotnych ogółem	100267	111859	11592	11,6%	100,0%	100,0%	x

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań statystycznych rynku pracy MPIPS-01.

- W okresie od stycznia do marca 2010 r. powiatowe urzędy pracy województwa pomorskiego zarejestrowały łącznie 48,4 tys. osób bezrobotnych, natomiast wyłączyły z ewidencji 36,8 tys. osób. Wartość wskaźnika fluktuacji w tym okresie wyniosła 76%, tzn. o 24% mniej bezrobotnych wyłączono z ewidencji bezrobotnych niż zarejestrowano (w analogicznym okresie roku ubiegłego wyłączono z ewidencji o 39% mniej bezrobotnych niż zarejestrowano). Najczęstszym powodem wyłączeń były podjęcia pracy (13,8 tys. osób, tj. 37,5% ogółu wyłączeń; w tym 11,8 tys. osób z powodu podjęcia pracy niesubsydiowanej) oraz niepotwierdzenia gotowości do pracy (12,3 tys. osób, tj. 33,3% ogółu).

W ramach działań mających na celu aktywizację zawodową bezrobotnych w różnych formach (włącznie z podjęciami pracy subsydiowanej, szkoleniami, stażami, pracami społecznie użytecznymi, itd.) wyłączono z ewidencji bezrobotnych 8,6 tys. osób, co stanowiło 23,4% ogółu wyłączeń.

W I kwartale 2010 r. w porównaniu do analogicznego okresu roku ubiegłego ponad dwukrotnie więcej bezrobotnych rozpoczynało staże (wzrost o 111,5%; o 1,4 tys. osób). Znacząco wzrosła też liczba wyłączeń z ewidencji z tytułu nabycia praw do świadczenia przedemerytalnego (o 98,8%; o 84 osoby), podjęcia działalności gospodarczej (o 82,8%; o 178 osób) oraz pracy sezonowej (o 75,8%; o 762 osoby).

W materiale wykorzystano dane m.in. z:

1. Komunikatu o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa pomorskiego w marcu 2010 r., nr 3, 26.04.2010 r., Urząd Statystyczny w Gdańsku.
2. Biuletynu Statystycznego, nr 3, GUS.
3. Kwartalnej informacji o rynku pracy, 26 maja 2010 r., Warszawa, Główny Urząd Statystyczny.
4. Sprawozdania o rynku pracy MPIPS-01.